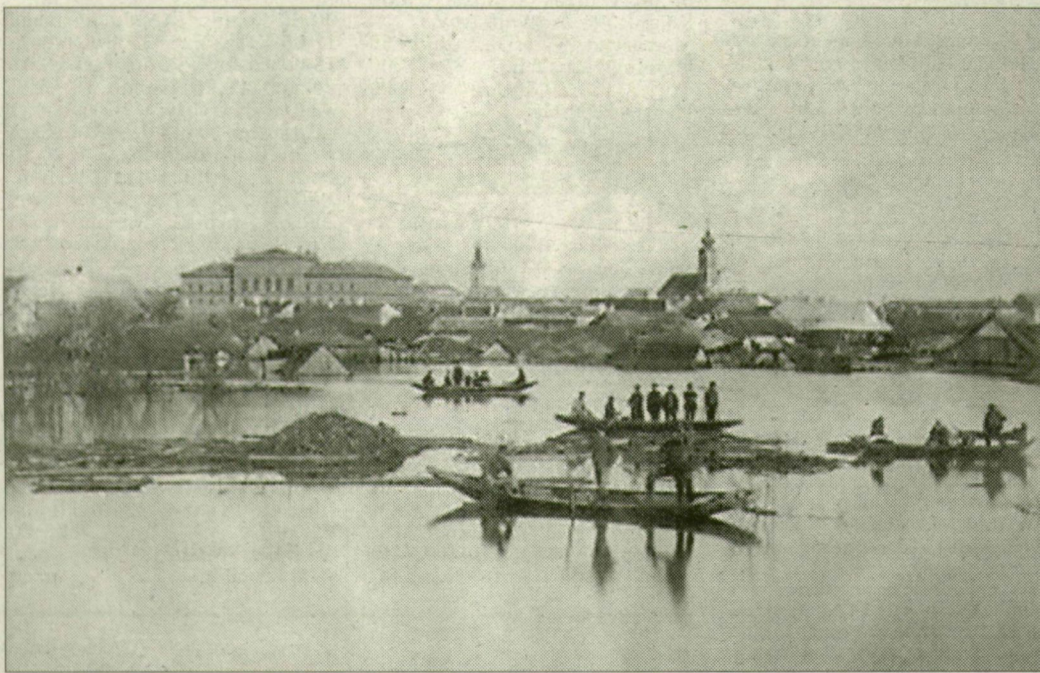

Szegedért harangoztak

– Tömörkény emlékei a nagy árvízről

Tömörkény István A nagyvíz (1912) című, makói élményeket is felidéző novellája az 1879-es szegedi árvízről szól. Itt olvasható: „(...) A szomszéd város nehéz sorsa mély kedvetlenséggel töltötte el a népeket. Valami különös megilletődés volt ez. Szeged még állt, de már mindenki sejtette, tudta, hogy ezen a viharos, süvöltőszeles éjszakán el fog veszni. (...)” A szegedi vasúti hídnál 1878 decembere óta, a jégtörölés után sokan dolgoztak a tiszai árvízveszély megszüntetésén. A töltések megerősítése nem volt sikeres. Március harmadikán ráadásul még a Maroson is tetőzött az árhullám. 1879. március ötödikén este hét órakor a Tisza átszakította a Szegedtől közel harminc km-re északra lévő petresi töltést. Az áradat negyven méter szélességben zúdult át a gáton. A sövényházi keresztgátat elsodorta, az algyői vasúti töltést és a baktói töltés egy részét is elmosta a megvadult folyó. Március tizenegyedikén este az északnyugati széllel rohanó vihar korbácsolta a haragos szürke vizet Szeged felé. Özönlő áradatként először a Maklós-erdő közelében tört a városra a Tisza, aztán hamarosan szétterjedt.

1879. március tizenkettedikén hajnalban, fél háromkor szólaltak meg a vészharangok, Gergely napján az árvíz elöntötte Szegedet. Szélvihar volt Makón is. A nagypiac körüli házak tetejét tépedeste a szél. Másnap reggel a tizenhárom és fél éves gimnazista fiát, későbbi nevén Tömörkény Istvánt édesapja, Steingassner József az öreg Sándor kocsis kíséretében fogaton küldte be Szegedre, hogy az ott maradt rokonokon segítsen, hozza át őket Makóra. A két város között a menekülővel szemben haladtak. „Hát mentünk, a szürkék kocogtak, átmentek a Maroson, (...) áthaladtunk Ferencszálláson, elértünk Klárafalvára, amelyet rácul Kukutyinnak hívnak (...) A fogadó előtt sok kocsi állott, hideg volt az idő, s az emberek pálinkával élesztgették ma-

Szeged belvárosa az 1879-es nagy árvíz idején

Archív foto

gukban a meleget. (...) Átmentünk Deszken, s azon túl már, valamely útkanyarulatnál, a lapos tájon odalátszottak a magasabb szegedi épületek. (...) Már ahogy Szőregre értünk, mondták a szemközt jövők, hogy hiába mennek, úgysem eresztik be magukat sem. (...) Újszegeden, amely akkor még Torontálhoz tartozott, a vármegye lovas pandúrjai meg is állították a kocsit. Nem lehet bemenni, mert nagyon sok a hajóhídon a szemközt jövő. (...) Így az öreg fahídon tolongók között átfurakodtam, s egyszerre elvesztem, eltűntem a nagy sokadalomban. A belső városnak egy kis része, a legmagasabb hely mindjárt a Tisza-parton szárazon maradt, s most minden élő, aki el nem szaladt hazulról, erre a kis darab szigetre szorult. Itt eleven, nyüzsgő élet élt, miután a siralom jajsavain már mindenki áttesett, és az Istembe vetett törhetetlen bizalom nyomán, a megpróbáltatás után, az új erő beleköltözött az emberekbe. (...) A parti töltésen gyékényonnyák oltalma alatt hevenyészett vendéglők, sült a hús a szabad tűzön, és pirult a vaslá-

basban az illatos tarhonya. Ahol víz volt, de sekélyebb, padlókon jártak az emberek, s az egy-két itthon maradt fiáker is fuvarozott a vízben azokon a helyeken, ahol olyan sekély volt, hogy nem folyt bele a kocsi.

Beljebb, a mély, vizezebb utcákban különféle vízi edények jártak-keltek, a halászládktól kezdve a műszaki katonák vaspon-tonjaig, volt, aki hirtelen összebarkácsolt tutajon, volt, aki mosóteknőben haladt a dolga után. Hűvös idő volt, de napfény feledte meg az elöntött várost, s a belső részeken, ahol a víz romlását még állták az erős téglafalak, olyan volt, mint valamely Velen-ce, bár a víz piszkos volt és szemetes, s ott, ahol festékkereskedéssel is foglalkozó matralistaboltokat [a fűszerkereskedés neve volt ez akkor a Materialen-Waaren-Handlung nyomán] öntött el, ott az elolvadt festék folytán tarka-barka volt a színe. Ilyen volt a színe az elöntött patikák körül is.” Tömörkény István, a nagy árvíz szemtanúja így folytatja: „E kavarodásban, ami akkor volt, kerestem a rokonokat. (...) Hordók voltak az udvar vi-

zén, a hordókra keresztben létrák fektetve, ez volt a járda, s ahogy omlott be apránként a lakóház, innen csákyázták ki azokat a tárgyakat, amik a víz színén úszva maradtak.” Anyai ágon rokon nagynénjére ilyen helyzetben talált rá. Mentette is volna, de elutasító választ kapott: „– Eredj csak haza, fiam. Mondj meg ott, hogy amíg itt minden össze nem dül, addig én innen nem megyek el sehova.”

1879. március tizenkettediktől három-négy méter mélységű víz terült el a városban. A Tisza száználvanhat nap múlva, csak augusztusban vonult vissza a medrébe. Szeged hatezer-háromszázötven házából hatezer összedől. Hatvanezernél is több ember lett hajléktalan. Százhatvan hullámsírban lelték halálukat. Szegedért szólt a harang. Az elmúlás és az élni akarás olvad egyé Szeged romjain. Az újjáépítés során Szeged az egykorú európai nagyvárosok architektúráját követte. A város történetében a nagy árvíz sorsformáló és jövőalakító eseménnyé vált.

BOGOLY JÓZSEF ÁGOSTON, FÖLDEÁK

AZ ÜGYVÉD VÁLASZOL

Dr. Juhász György

Első lakáshoz jutás és a kedvezmények

Tisztelt ügyvéd úr!

Fiatal házaspár vagyunk. Eddig albérlésben laktunk, most végre saját lakást szeretnénk venni. Inkább a törlesztőrésztletet nyögjük, mint a bérleti díjat. Mindkettőnk munkáltatója adna kamatmentes hitelt, kihasználnánk az állami- és az önkormányzati támogatásokat, és a vételár többi részét banki kölcsönből szeretnénk kifizetni. Minden forint számít. A hitelfelvétel is százalékos nagyságrendbe kerül. Úgy tudjuk, az első lakás megszerzésekor 50%-os illetékkezdményben részesülhetünk. Igaz ez? Ha igen, hol és hogyan kell igényelni?

Tisztelt olvasó!

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. rendelkezik – többek között – az ingatlan tulajdonjogának visszerthes megszerzésekor fizetendő illetékről. Eszerint lakásvásárlás esetén a fizetendő illeték négy millió forintig 2% és az e fölötti rész 6%-a. Lényeges, hogy nem a szerződésben szereplő összeg, hanem az ingatlan tényleges forgalmi értéke után szabja ki a hivatal az illetéket. Több vevő, esetleg hasonlóképző esetén a fizetendő illetéket az új tulajdonosok, jogosultak között megosztják. Ennek módjáról korábban már részletesen írtam.

A jogszabály több illetékkezdményt tartalmaz. Az illetéktörvény 26. § (6) bekezdés szerint: az illetékkötelezettség keletkezésekor, vagyis a szerződés megkötésekor 35. életévét be nem töltött fiatal első lakástulajdonának (tulajdoni hányadának) megszerzése esetén az egyébként fizetendő illeték 50%-ig terjedő, de legfeljebb 40 ezer forint kedvezményre jogosult, ha az egész lakástulajdon forgalmi értéke a nyolcmillió forintot nem haladja meg. Ilyen forgalmi értékű lakás részarány-tulajdonának megszerzése esetén a vagyonszerzőt a szerzett tulajdoni hányaddal arányos mértékű kedvezmény illeti meg. Ha tehát feleségével közösen, fele-fele arányban vásárolnak egy legfeljebb nyolcmillió forint értékű lakást, akkor fejenként 20 ezer forint illetékkezdményben részesülnek, feltéve, hogy az ingatlan értéke eléri a

négy millió forintot. Négy millió forint forgalmi értékűnél már lehet érvényesíteni a maximális, 40 ezer forintos kedvezményt. Ez alatt csak az arányos részét.

Első lakástulajdon szerzőnek az minősül, akinek nincs és nem is volt lakástulajdona, lakástulajdonban 50%-ot elérő tulajdoni hányada, lakástulajdonhoz kapcsolódó, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű joga. A kedvezményre való jogosultság megállapításánál figyelmen kívül kell hagyni az övezgyi haszonélvezeti joggal terhelt, továbbá az olyan lakástulajdon, amelyet nagykorú vagyonszerző esetén a nagykorúság elérését megelőzően idegenítettek el.

A kedvezmény igénybevételéről, valamint a kedvezményre jogosító feltételek fennállásáról a szerző félnek az illetékfizetési meghagyás jogerőre emelkedéséig kell nyilatkoznia. Célszerű tehát magába az adásvételi szerződésbe belefoglalni az erre vonatkozó nyilatkozatot.

Ezt a kedvezményt 1999. január elsejétől vezették be, az akkori törvény módosítás indokálása szerint a kormány programjával összhangban, a fiatalok otthonteremtésével járó illetékterhének enyhítésére. Sajnos azóta az ingatlanárak jelentősen emelkedtek, így – különösen a városokban – kevés lakás fér bele a nyolcmillió forintos limitbe. A negyven ezer forintos felső határról ne is beszéljünk. Kérdését röviden megválaszolva: valóban, a hír igaz, csak éppen nem osztogatnak...

A víz világnapjára 306 pályamű érkezett

A víz világnapja alkalmából a Magyar Hidrológiai Társaság Szegedi Területi Szervezete és az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (Atikóvízig) képzőművészeti, esszé- és fotópályázatot hirdetett meg, immár tizennegyedik alkalommal.

Küzdölem a vízhiánnyal – ezt a jelszót választotta az idei vízvilágnap motójaként a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, így a pályázatok témáját is ez határozta meg. A főhívásra összesen 306 pályamű érkezett. Ezen belül a képzőművészeti pályázatra az I. korcsoportban (óvoda) 31 alkotást küldtek be; a II. korcsoportban (általános iskola alsó tagozat) 76-an pályáztak; a III. korcsoport (általános iskola felső tagozata) pályázói 61-en voltak; a IV. korcsoport (középfiskola) 44 pályázattal képviseltette magát. Az esszépályázatra szintén 44 pályamű érkezett az általános és a középiskolákból. A fotópályázatra – melyet idén hirdettünk meg legelőször – 50, nagyon színvonalas alkotást küldtek be a középiskolák és a felnőtt korcsoportból. A zsűri munkáját a honlapunkon (www.atikovizig.hu) meghirdetett szavazás is segítette.

Az első helyezést díjazottak kategóriánként a következők. Rajz, I. korcsoport: Süni csoport, Kossuth Utcai óvoda, Szentes; II. korcsoport: Meskő Csaba, SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar, Gyakorló Általános és Művészeti Iskola; III. korcsoport: Blidár Előd, Penjov József, Béke Utcai Ált. Isk., Szeged; IV. korcsoport: Csillag Dorottya, Széchenyi István Gimn. és Szakközépiskola, Szeged.

Esszé, általános iskola felső tagozat: Albert Krisztián, Klauzál Gábor Általános Iskola, Szentes; középfiskola II. korcsoport: Csernák Adrienn, Deák Ferenc Gimn., Szeged. – Fotó: Horváth Alexandra Nikolett, Deák Ferenc Gimn., Szeged. A zsűri kiemelkedő főlkészítő munkájáért a következő pedagógusokat jutalmazta: Pataj Klára (SZTE–JGYTF Gyakorló Ált. és Alapfokú Művészeti Iskola); Félegyháziné Főri Márta, Jakabné Bori Ágnes (Kossuth Utcai Óvoda, Szentes); Lévainé Turesányi Emese (Deák Ferenc Gimn., Szeged); Szógi Márta (Csongrádi Egyesített Alapfokú Oktatási Intézmény Gr. Széchenyi István Általános Iskola). A díjátadó ünnepség az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság üléssternében tartottuk, a legjobb alkotásokból kiállítás szerveztünk, mely április 5-ig, a szegedi Somogyi-könyvtár aulájában tekinthető meg.

Nemcsak mi írtunk ki pályázatot a vízvilágnapra, hanem a Duna Múzeum is – mégpedig országos képregénypályázatot. Középfiskolai korcsoportban az alkotócsoport kategóriában 1. helyezést érték el a szegedi Tömörkény István Gimn. tanulói, név szerint Balázs Bence, Fehér Gergő és Tóth Annamária. A szintén a Duna Múzeum kiírta „Rajzold mobilhátteret!” országos pályázaton, a középfiskolák kategóriában ugyancsak a szegedi Tömörkényi diákja lett az első helyezett. Ők a pályázatot kiíró intézmény által Hortobágyon megrendezett, országos vízvilágnapi ünnepségen vehették át a díjakat.

ANDÓ MIHÁLY, A MAGYAR HIDROLÓGIAI TÁRSASÁG SZEGEDI TERÜLETI SZERVEZETÉNEK ELNÖKE, AZ ATIKÓVIZIG FŐMÉRŐKE

A Kazinczy-verseny megyei fordulója

A Gábor Dénes Gimnázium és Szakközépiskola március 10-én megrendezte a Szép magyar beszéd verseny Csongrád megyei fordulóját. Az országos versenyen kategóriánként az 1. és a 2. helyezett képviseli városunkat és megyénket.

Szeged

Gimnáziumok: 1. Szeri Krisztina, Radnóti M. Kisérteti Gimn. (felk. tanár: Vancsó Marianna), 2. Herbut Árpád, Gábor Dénes Gimn. (felk. t.: Mayerné Faragó Gabriella), 3. Szemerédi Bernadett, Tömörkény I. Gimn. (felk. t.: Bolla Éva).

Szakközépfiskolák: 1. Papp Anita, Vasvári Pál Közgazd. Szakköz. Isk. (felk. t.: Horváth-Varga Márta), 2. Varga Rózsa Viktória, Vedres I. Építőipari Szki. (felk. t.: Tóth Zoltán), 3. Lőrincz Lili, Tömörkény I. Gimn., Művészeti Szki. (felk. t.: Bolla Éva)

Csongrád megye

Gimnáziumok: 1. Benda Lilla, Németh L. Gimn. és Ált. Isk., Hm.-vhely (felk. t.: Győri Éva), 2. Ménesi Sarolt, Batsányi J. Gimn., Csongrád (felk. t.: Fábriáné dr. Szenci Ibolya), 3. Fogas Alexandra, Horváth M. Gimn., Szentes (fk. t.: Szurmik Zoltán).

Szakközépfiskolák: 1. Tóth Tünde, Eötvös J. Szki., Hm.-vhely (felk. t.: Bacsó Ilona), 2. Forgó Sára, Batsányi Gimn. és Szki., Csongrád (felk. t.: Fábriáné dr. Szenci Ibolya), 3. Dósa Ivett, Batsányi J. Gimn. és Szki., Csongrád (felk. t.: Fábriáné dr. Szenci Ibolya)

Mayerné Faragó Gabriella kommunikációs felelős, Szeged

A galambirtás módját nem a rendőrség határozza meg!

A Délmagyarország március 24-i számában „Puskák és galambok” címmel írás jelent meg a Dóm téren történő galambirtással kapcsolatosan. Ebben szerepel a rendőrség által a témakörrel kapcsolatosan kiadott sajtóközlemény is.

A Vasárnapi Délmagyarország március 25-i számának „Egy hét hírei” rovatában megítélésünk szerint negatív hangvételű hírközlés történt, mely az alábbiakat tartalmazza. „A rendőrség annak ellenére engedélyezte a balesetveszélyes akciót, hogy a környék intézményei nem is tudtak róla.”

Ezzel kapcsolatosan, a korábban kiadott sajtóközleményünkre alapozva az alábbi kiegészítéseket tennénk. Egy vállalkozó – akinek valaki vagy valamely intézmény erre megbízást adott, melyet a rendőrségnek nem kell vizsgálnia, hogy ki – kérelmet nyújtott be Szeged zsinagoga, Szeged, Dóm tér, Szeged, Oskola u. 16., Szeged, Vidra u. 2., Szeged, Tisza L. krt. 32–38., Szeged, Dózsa Gy. u. 6., Szeged, Híd u. 2. és Szeged, Kossuth L. sgt. 8. szám alatt található lakóházaknál, valamint ezen épületek belső tetőterében galambok elejtésére vonatkozóan. A Szegedi Rendőrkapitányság a határozat meghozatalakor Szeged Megyei Jogú Város, valamint az illetékes vadásztársaság egyetértő állásfoglalását vette figyelembe.

A határozatban szó szerint az alábbi szerepelnek: a vállalkozó „és munkatársai a lövések irányát kötelesek úgy megválasztani, hogy a lövés életet, testi épséget nem veszélyeztethet. A közveszély okozás lehetőségét magában rejtő létesítmények, közművek (gáz, villany, stb.) irányába lövést leadni tilos! Nem adható le továbbá lövés az épületek üveg nyílászárói felé, ezáltal lövedék nem hagyhatja el az épületek területét.”

A vállalkozó „és munkatársai a galamb gyérítésére légfegyverüket kizárólag a délelőtti és

délutáni napszakban használhatja, ekkor rajtuk kívül az épületrészekben más személy nem tartózkodhat!”

A vállalkozó „és munkatársai kötelesek a 253/2004. (VIII:31.) Kormányrendeletben előírt biztonsági előírásokat betartani, illetve a lakók, valamint az utcafronton tartózkodó személyeket tájékoztatni az épületekben történő légfegyverhasználatról!”

Szeged Megyei Jogú Város a hivatalhoz érkezett kérelmére a hozzájárulását az alábbiak szerint adta meg:

„A csapdázások, kilövések 2006. november 15-étől 2007. április 30-áig történhetnek.”

„A kilövések lebonyolítását csak szakképzett, a tevékenység végzésére jogosult személy végezheti.”

„A kilövések lebonyolítása során a kérelmező feladata gondoskodni:

- a munkavédelmi és a lőfegyver használatra vonatkozó szabályok betartásáról,
- az élet- és vagyonbiztonság feltételeinek megteremtéséről,
- az igénybe vett terület esetleges takarításáról,
- amennyiben szükséges, forgalomtechnikai intézkedésekről.”

Az Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség állásfoglalása szerint a parlagi galamb nem vadfaj. A nem vadfajnak minősülő állatfaj állományának szabályozása, gyérítése – az állatvédelmi előírásokat is figyelembe véve – többféle módszerrel lehetséges. Ilyen lehet pl. csapdázás, hálózás, mérgezés, lelövés.

Összességként megállapítható, hogy a rendőrség nem az a szervezet, amelyik előírhatja, hogy Szeged belvárosában hogyan, milyen módon, kinek a megbízásából történjen galambirtás.

Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság